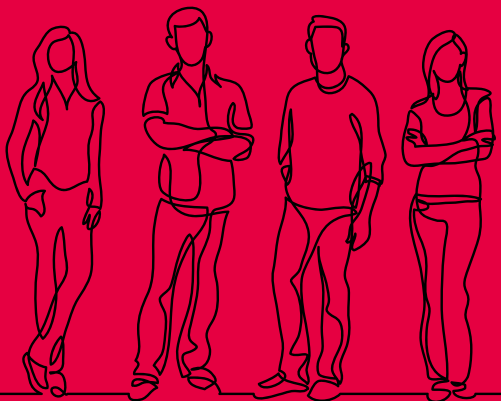


# Werk met een PA

## Informatie en advies voor werkgevers



Deze folder informeert werkgevers over de toegevoegde waarde en veelzijdigheid van de **physician assistant (PA)** in de zorg. Ontdek hoe PA's hoogwaardige zorg leveren, samenwerken met artsen en de verbindende schakel zijn in elk medisch team.

## Wat is een physician assistant?

Een physician assistant (PA) is een zorgprofessional die zelfstandig geneeskundige zorg biedt aan patiënten binnen een medisch specialisme. PA's zijn medisch breed opgeleid op hbo-masterniveau, ze zijn deskundig en hebben veel ervaring in de zorg.

De PA is een belangrijke schakel in het medisch team en werkt intensief samen met bijvoorbeeld een medisch specialist, specialist ouderengeneeskunde, arts voor verstandelijk gehandicapten of huisarts.

De PA is geregistreerd in het wettelijk BIG-register. De taken van een PA zijn vergelijkbaar met de taken van een arts-assistent. Alle PA's hebben een bacheloropleiding in de zorg afgerond, enkele jaren werkervaring en daarna de Master Physician Assistant-opleiding voltooid.

In Nederland zijn ruim 2300 PA's werkzaam (BIG-register 1 mei 2024). Elk jaar komen er circa 250 afgestudeerde PA's bij. De gemiddelde leeftijd in Nederland is 41 jaar. 75% van hen is vrouw.



### In het kort

Een physician assistant:

- is een hbo-master opgeleide medische zorgprofessional;
- heeft jarenlange ervaring in de zorg;
- is generalistisch opgeleid en beschikt over brede medische kennis en vaardigheden;
- werkt zelfstandig in een medisch specialisme;
- mag 8 voorbehouden handelingen uitvoeren;
- heeft een BIG-registratie;
- mag zorg declareren onder eigen AGB-code.

## Wat doet een physician assistant?

PA's zijn geregistreerd in de Wet BIG (artikel 36). Dit houdt onder meer in dat een PA bevoegd is om zelfstandig patiënten te onderzoeken, diagnoses te stellen en te behandelen. PA's zijn bevoegd om medicatie op recept voor te schrijven en kleine chirurgische ingrepen of andere medische handelingen uit te voeren. De werkzaamheden lopen uiteen van eenvoudige basiszorg tot medisch-specialistische zorg. De PA besteedt gemiddeld meer dan twee derde van zijn werktijd aan directe patiëntenzorg.

De BIG-registratie betekent ook dat de PA een aantal voorbehouden handelingen zelfstandig mag verrichten:

- katheterisaties;
- heelkundige handelingen;
- injecties;
- puncties;
- voorschrijven van UR-geneesmiddelen;
- endoscopieën;
- electieve, elektrische cardioversie;
- defibrillatie.

Welke taken en voorbehouden handelingen een PA mag uitvoeren, is afhankelijk van het specialisme waarin de PA werkzaam is, de (voor)opleiding, deskundigheid en ervaring, én de afspraken die gemaakt worden op de werkplek. Er zijn werkdocumenten beschikbaar om deze afspraken met de werkgever vast te leggen.

De PA is opgeleid om ook bij te dragen aan wetenschappelijk onderzoek, innovatie en nieuwe zorgconcepten zoals 'De juiste zorg op de juiste plek', 'Passende zorg' en 'Anderhalvelijnszorg'.

### Voorbeelden van taken van een PA

- Anamnese en lichamelijk onderzoek uitvoeren
- Diagnose stellen
- Aanvullende diagnostiek aanvragen en interpreteren
- Een behandelplan opstellen en uitvoeren
- Voorlichting geven
- Medisch-technische handelingen verrichten
- (Bepaald complexe) operaties uitvoeren
- Patiëntoverplaatsingen organiseren
- Protocollen (mee)ontwikkelen
- Recept geneesmiddelen voorschrijven



### Zelfstandig zorg declareren

PA's hebben de bevoegdheid om zelfstandig zorg te leveren, te registreren en te **declareren**<sup>7</sup>. Een PA in de medisch-specialistische zorg mag de poortfunctie vervullen en op eigen naam (en eigen AGB-code) de zorg registreren en declareren. De PA kan ook de **regiefunctie**<sup>7</sup> vervullen.

### Kwaliteit

In het **NAPA Kwaliteitsregister**<sup>7</sup> registreren PA's hun deskundigheidsbevorderende activiteiten. Hiermee tonen zij aan dat zij hun kennis en deskundigheid op peil houden en voldoen aan de kwaliteitsstandaard van de beroepsvereniging NAPA. Het kwaliteitsregister is openbaar.

## Een physician assistant aannemen of opleiden

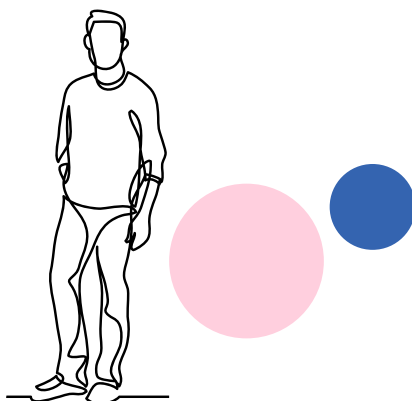
Naar Amerikaans model werd rond de eeuwwisseling het beroep van PA in Nederland geïntroduceerd in het kader van taakherschikking.

**Taakherschikking**<sup>7</sup> in de gezondheidszorg houdt in dat taken structureel worden herverdeeld tussen verschillende beroepsgroepen. Zo kunnen PA's een deel van de taken van artsen overnemen. Het gaat vaak om routinematige en beperkt-complexe handelingen, maar het kan ook een superspecialisatie zijn. De geneeskundig specialist houdt hierdoor meer tijd over voor hoog-complexe zorgvragen.

Taakherschikking is niet hetzelfde als taakdelegatie. Bij taakdelegatie wordt een voorbehouden handeling door een niet-zelfstandig bevoegde zorgprofessional uitgevoerd, onder supervisie van een zorgprofessional die dat wel mag. Dit kan ook een PA zijn.

### Een PA aannemen

Om een PA aan te nemen, kunnen werkgevers zelf een vacature plaatsen op de eigen wervingskanalen. Het is ook mogelijk een **vacature**<sup>7</sup> te plaatsen op Gezondheidszorgbanen.nl. Deze vacatures worden tevens geplaatst op NAPA.nl, medischcontactbanen.nl en social media.



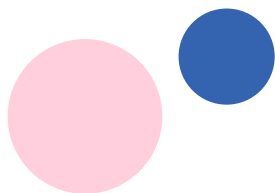
## Een PA opleiden

Werkgevers kunnen ook zelf een physician assistant opleiden in een specifiek werkveld. De opleiding is duaal. Dat betekent dat de PA werken en studeren combineert. De MPA-opleiding<sup>7</sup> wordt momenteel door vijf hogescholen in Nederland aangeboden. Elke hogeschool stelt zijn eigen onderwijsprogramma vast, maar de eindcompetenties zijn gelijk. De opleiding is geaccrediteerd door de Nederlands-Vlaamse Accreditatie Organisatie (NVAO). De opleiding start jaarlijks in september en duurt 2,5 jaar. Aanmelding voor de opleiding verloopt via een centraal aanmeldportaal<sup>7</sup>.

## Financiering & subsidie

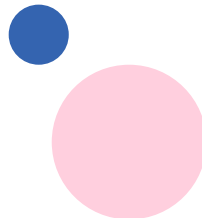
Werkgevers kunnen subsidie<sup>7</sup> aanvragen voor het opleiden van een PA. Vanuit deze subsidieregeling worden de salariskosten vergoed voor de student PA. Voor huisartsen die een PA willen opleiden is via de Stichting KOH een aparte stimuleringsregeling beschikbaar.

Momenteel worden jaarlijks 250 PA's opgeleid. Dit is niet voldoende om te voldoen aan de vraag. Het aantal opleidingsplaatsen wordt de komende jaren stapsgewijs verhoogd.



## 5 redenen om een physician assistant aan te nemen

1. **Expertise:** PA's brengen een schat aan kennis, expertise en ervaring met zich mee. PA's kunnen routinematige taken en niet-complexe handelingen overnemen van bijvoorbeeld de medisch specialist of de huisarts. Deze houdt hierdoor meer tijd over voor hoog-complexe zorgvragen. Andere PA's hebben een superspecialisatie in een deelgebied van een specialisme of een specifieke patiëntengroep.
2. **Teamplayer:** PA's zijn gericht op samenwerking. Ze werken naadloos samen met artsen en andere zorgverleners. Ze werken zelfstandig en weten wanneer zij een specialist moeten raadplegen of inschakelen.
3. **Efficiëntie en kwaliteit:** de inzet van een PA is doelmatig en efficiënt. Uit diverse [wetenschappelijke onderzoeken](#)<sup>7</sup> blijkt dat ze bijdragen aan veilige zorg, hoge kwaliteit, continuïteit van zorg en lagere kosten.
4. **Bevoegd en bekwaam:** PA's zijn bevoegd en bekwaam om in hun eigen vakgebied zelfstandig diagnoses te stellen en behandelplannen te maken. Ze zijn BIG-geregistreerd en mogen een aantal voorbehouden handelingen verrichten.
5. **Hoge patiënttevredenheid:** PA's krijgen vaak meer tijd voor de patiënt om uitleg te geven over de ziekte of aandoening en vragen te beantwoorden. Ze fungeren vaak als zaalarts en bieden daarmee continuïteit en zijn een vast aanspreekpunt. Naast medische zorg hebben PA's vanuit hun paramedische achtergrond oog voor de menselijke kant van de zorg. Hun empathie en zorgzaamheid maken het verschil in het leven van patiënten.





### Meerwaarde van de PA

Naast de medische taken, passend bij het specialisme, voegt de PA extra zorg toe, zoals bijvoorbeeld:

- meer continuïteit op de afdeling als zaalarts;
- netwerkzorg bieden of regiebehandelaar zijn;
- kennis delen en collega's coachen;
- A(N)IOS vervangen en/of begeleiden;
- kwaliteit- en innovatieprojecten uitvoeren;
- wetenschappelijk onderzoek doen.

**Momenteel  
worden jaarlijks  
250 PA's opgeleid.**

**13% van  
de PA's is werkzaam  
in de huisartsenzorg.  
Een kleine 10%  
in de VVT.**

**Meer dan 70%  
van de PA's werkt  
in een ziekenhuis,  
waarvan 20% in  
een umc.**

### Heeft u vragen of wilt u meer weten?

Bekijk de folder ook online inclusief links ↗ naar extra informatie:

Kijk op [www.napa.nl](http://www.napa.nl) ↗ of neem contact op via [info@napa.nl](mailto:info@napa.nl).

